

Motion till riksdagen 2011/12:Ub320

av Ulf Nilsson och Lars Tysklind (FP)

Schack i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att pröva schack som ett pedagogiskt verktyg i skolan.

Motivering

Att spela schack har för människor genom tiderna erbjudit spänning, nöje, lek och avkoppling. Samtidigt är spelet intellektuellt krävande och disciplinerande genom sitt krav på koncentration.

I flera länder har schackspelet en självklar plats i skolan, antingen som tillval eller som obligatoriskt ämne. I Sverige anordnas varje år världens största schacktävling för skolungdom, Schackfyran, som introducerar spelet för mer än 22 000 fjärdeklassare över hela landet. Många av de skolor som deltagit i Schackfyran har sett schackets fördelar för skolan och har velat använda sig av schack som ett pedagogiskt verktyg.

År 2009 startade Sveriges Schackförbund en försöksverksamhet på en grundskola i Lund med att utbilda pedagoger i schackinstruktion. Projektet, som fick namnet "Schack i skolan", blev framgångsrikt och har spridit sig över stora delar av landet. Under skolåret 2010/11 utbildades i Sverige 279 pedagoger i schackinstruktion. Enligt en utvärdering av projektet menar en stor majoritet av pedagogerna att de kan se positiva effekter på elevernas utveckling i skolämnen, särskilt matematik.

De pedagoger som undervisar schack menar att spelet tränar upp egenskaper som är viktiga vid vanliga studier – fokusering, analys, abstrakt tänkande och planering. Samtidigt menar man att schacket har en viktig social funktion för eleverna genom att alla kan delta på lika villkor oavsett ålder, kön, handikapp eller kunskaper i svenska språket. Olika studier visar liknande positiva resultat. Till exempel menar en tysk undersökning (Shhotz m fl 2008)

Fel! Okänt namn på

att barn med inlärningsvårigheter genom schack ökat sin matematiska förmåga.

I östländerna finns gammal tradition med schack i skolan. I Turkiet har utbildningsministern aktivt stött användande av schack i skolan, och drygt 40 000 lärare har också utbildat sig till schackinstruktörer under de senaste fem åren. I staten New York är "Chess in the Schools" mycket framgångsrikt. Där har man goda erfarenheter av hur barn från socialt utsatta grupper genom schack fått ett ökat intresse för studier. En skotsk vetenskaplig undersökning (Forrest m fl 2005) visar också att barn i utsatta områden utvecklat ett socialt kapital genom schacket. Innan sommaren 2011 fick en rapport om schack som förbyggande specialpedagogisk metod stor uppmärksamhet i Danmark. Rapporten visade att skolor som undervisade i schack hade mindre behov av specialpedagogik eftersom spelet tränar arbetsminnet som barn med adhd, autism och Aspergers syndrom har problem med.

Sverige har inte någon tradition med schackundervisning i skolan, och det är därför inte realistiskt att alla svenska skolor snabbt skulle kunna introducera undervisning i schack. Däremot är det fullt realistiskt, och även önskvärt, om svenska skolor i större utsträckning prövar att erbjuda schack som valmöjlighet i grundskolan, t ex inom fritidsverksamheten eller som "elevens val". Intresset från matematiklärare är också stort för att använda schack som kompletterande pedagogisk metod, och redan i dag erbjuder en del lärare schack som extrauppgift i den vanliga matematikundervisningen. Med tanke på forskning, utvärderingar och det ökande intresset från skolor och lärare borde det bli möjligt att erbjuda schackpedagogik som tillval i fritidsledarutbildningen och delar av lärarutbildningen, till exempel för blivande matematiklärare och specialpedagoger. De pågående svenska projekten med schack i skolan bör följas upp och redovisas, och sist men inte minst behövs det mer svensk forskning som analyserar och utvärderar hur schack kan användas som pedagogiskt verktyg i skolan.

Stockholm den 4 oktober 2011

Ulf Nilsson (FP)

Lars Tysklind (FP)